

Szűcs Pál gyufamakett-építő mester beszél alkotásairól

AKINEK A LEGTÖBB KASTÉLYA VAN

dr. habil. Gerencsér Kinga
c. egyetemi tanár

Fél évszázad alatt több mint közel 500 ezer db gyufát használt fel makettjeihez Szűcs Pál, a pécsi nyugállományú rendőr alezredes, aki közel 50 éve, naponta öt-hat órát dolgozik alkotásain. Eddig 17 makett – 12 kastély, 1 palota és 4 épület – került ki a kezei közül. Legutóbbi műalkotása a sárvári Nádasdy-vár, amelyet május elsején a várban nyílt kiállítása alkalmával ajándékozott a múzeumnak. A megnyitó előtti napon találkoztunk és készítettem interjút vele, valamint vezetésével néztük végig a szebbnél szebb gyufamakett kastélyait.

Gáztűzhelyük volt, és ebből kifolyólag, mindig sok használt gyufaszál gyűlt össze. Ezeket próbálta hasznosítani, valamint látta sok kollégáját, miként veszítettek talajt, miután nyugállományba vonultak, kikerültek a pörgésből és nem találták helyüket a világban. Ő tudatosan készült a munka utáni éveire – ezzel kezdi a beszélgetést. Gyerekkorától érdekelték a várak, a kastélyok és ezeknek az épületeknek a vonzásában élt, ezért fordult ebbe az irányba. Gondolta, megpróbál felépíteni ilyen gyufából és sikerült. Még dolgozott ekkor és ez segítette kikapcsolódn. Rendőr volt, aki a rendőrségen belül különböző munkaterületeken és különböző beosztásban szolgált.

Rendszerint az interneten keresgélve bukkan rá egy-egy romos kastélyra, majd felesége társaságában elutazik a helyszínre, és körbefényképezi az épületet kívül és belül egyaránt. Nem kerülheti el a figyelmét egyetlen apró részlet sem, hiszen a helyszínen készült fotókból és emlékezetéből merít ihletet később a munka során. Alaprajzot és tervrajzokat nem használ, helyette inkább kiváló térlátására és vizuális memóriájára hagyatkozik alkotás közben. A gyufaszálak mellett felhasznál még jégkrém-pálcikákat és lapos fogpiszkálót is építőanyagként. Egy makett megépítése egy-két éves elfoglaltságot jelent számára. Régi borotvakéssel, tűhegyes csipesszel, injekciós tűvel, csiszolópapírral és szikével dolgozik,

no meg rengeteg türelemmel. A férfi nem tanulta senkitől a makettkészítést, hosszú évek alatt kísérletezte ki az egyes munkafolyamatokat és technikai fogásokat. Türelem és kitartás mellett szükség van jó szemekre, biztos kezekre, térlátásra és emlékezőképességre. Mindezek mellett azonban a jó családi háttér is elengedhetetlen. Felesége mindig elkíséri mindenhová, és segít, amiben csak kéri. A férfi rendőr alezredeshez illő tudatossággal és pontossággal alkotja meg lépésről lépésre bonyolult makettjeit. Művei Magyarországon nemcsak megjelenésükben, hanem építésük módjában is páratlanok, mivel nem használ tervrajzokat, alaprajzot vagy más rajzi dokumentációt a munka során.

”

Egy palota elkészítéséhez legalább húszezer gyufaszál szükséges, de az eddigi legnagyobb alkotását 72.000 darabból illesztette össze.

Szűcs Pál munka közben és az aprólékosan kidolgozott részletek.

A makett megalkotásakor két nyílászáró távolságának arányából indul ki, ezekhez viszonyítja a többi rész méretét. Az épületek belsőjét is amennyire lehetséges, részletesen és pontosan alakítja ki. Ilyen részletek például a lépcsők, vagy a helyiségeket elválasztó belső nyílászárók, a burkolatok.

Szűcs Pál először a helyszínen lefényképezi az épületet, majd otthon folytatja a munkát. Gyufaszálakat ragaszt és csiszol össze simává – így falakat készít. A makett külső falait legószerűen illeszti egymáshoz és ragasztja össze. Ezután hozzáfog a belső tér és a padlózat kialakításához, majd ezt szintenként ismétli egészen a zárószintig. Miután a tetőt és a kéményeket is ráhelyezi az épületre, a külső tagoló- és díszítőelemeket illeszti rá utolsó lépésben a falakra. A részletek bemutatásához kis elemlámpát használ és bevilágítja az ablakokon át a belső térbe, hogy meg tudja mutatni azok kidolgozását. Hajlított elemeket is látni az épületeken, azt bodzaágból készíti, vékony kis gyűrűt vág le belőle és addig csiszolja, míg 1 mm vastag nem lesz. De hajlított vékony lapos fogpiszkálót és gyufát is, csak idő kérdése. Ha egy-egy falelem elkészült, akkor azt szépen lecsiszolja különböző finomságú csiszolópapírral, amelyet egy kis pálcikára ragaszt és a végén polírpapírral simítja le.

Elsőként az Eiffel-tornyot építette meg két alkalommal is, mert az első egy technikai malőr miatt összeomlott. Ezt követően hosszabb ideig nem épített gyufából szabadidejében. Egy alkalommal ihletett kapott, és épített egy bajor családi házat. Ez volt a második makett. Érdekessége, hogy az építésénél arra törekedett, hogy minden helyiség élhető legyen,

Szűcs Pál a bajor parasztház makettjével.

Szűcs Pál bevilágítja a skót kastély belsejébe a bemutatásakor.

a belső falakat is megépítette, és a burkolatoknál például a konyhában még a mintázott cementlapokat is utánozta. A kidolgozáson még látszik, hogy kezdetleges módszerrel dolgozott, a finomműveletek még nem szerepeltek a repertoárjában.

A következő egy skót kastély volt, amit 1996-ban készített el. Egy képesújságban látta meg, ahol meglehetősen részletesen volt bemutatva a kastély. Ez annyira megtetszett neki, hogy elkezdte megépíteni. Nem tudja, hogy hány gyufát használt fel,

”

Elsősorban a romos kastélyok megmentésén fáradozik, azokat deríti fel és fényképek alapján készíti el eredeti régi szép pompájukban. Mindegyik makett mellett ott van az eredeti kastély képe, így az emberek össze tudják hasonlítani, hogy sikerült-e valóságként megépíteni.

mert ekkor még nem kezdte el számolni. Hozzávetőlegesen egy-másfél év alatt végzett vele, még a régi ragasztási technikát használva. A makett úgy készült, hogy a belső helyiségek, az udvar és a függőfolyosók is láthatóak. A tornyok építése ekkor még újdonság volt számára. Később a kastélyt újból át kellett csiszolnia, mert az évek alatt a portól teljesen elfeketedett.

Újabb kihagyás következett, és amikor turistaként a neuschwansteini kastélyban voltak látogatóban, az épület monumentalitása és fantasztikus építési formája azonnal magával ragadta és ismét elhatározta, hogy újra elkezdje a makettépítést gyufából. Ennek megfelelően sok fotót készített a kastélyról. Hazaérve azonban egy szembetegség majdnem romba döntötte az elképzelését, amiből szerencsére sikerült meggyógyulnia. A kastély megépítése nagy kihívást jelentett számára. Kollégái, amikor megtudták, hogy mit akar megvalósítani, lehetetlennek tartották, de segítségül fényképeket hoztak neki a kastélyról. Így a hiányzó részeket is ki tudta pótolni. Ekkor már kíváncsiságból elkezdte számolni a felhasznált gyufa mennyiségét. Mivel

itt már fogpiszkálót is használt, így jött össze a 36.950 darab. Súlyra akkor még ez volt a legnehezebb kastélymakett az összes közül. Közel kétéves munkába került, mire megépítette. A csúcsára még az eredeti díszítésként szolgáló medve és bajor ember is felkerült. Erre a kastélyra a legbüszkébb, mert itt találkozott először megvalósíthatósági nehézségekkel, amiket le kellett küzdenie. Ez a sikerélmény adott kedvet és erőt neki a további épületek és kastélyok elkészítéséhez. Igazából a kastélyok

makettjeinek elkészítése jelenti számára a kihívásokat, azok közül is a gótikus jellegűeket kedveli, mert szereti a tornyokat építeni. A falak általában három rétegből állnak, a belső falra jön a boltív, ez a második fal és a díszítés.

Építési technikájának az adott lendületet, hogy minden nehézséget meg tudott oldani, pl. ragasztás, a gyufa hajlítása és faragása stb. A ragasztásnál rájött, hogy a Technokolnál sokkal jobb a bőrragasztó használata. A makettek elkészítésében az igazi nagy lendületet a nyugdíjba vonulása jelentette, így minden szabadidejét a hobbijának tudta szentelni. Átlagosan naponta 5–6 órát dolgozik egy-egy maketton, ami azt jelenti, hogy lehet olyan nap is, amikor 12 órát ezzel tölt, de amit az ember szívesen csinál, abban nem fárad el – mondja mosolyogva. Eleinte használt gyufából dolgozott, a három rendőrségi épület, a bajor parasztház és a skót kastély még abból készült. Aztán áttért az új gyufák használatára, melyet mindenféle méretben alkalmaz, a kis levélgyufától a nagy kandallógyufáig. Ezeket még ő vásárolta egészen addig, amíg a Stefánia Palotában nem rendezte meg a katonatiszt fia 70. születésnapjára az első kiállítását. Ettől kezdve kapja a gyufákat. Volt, ahonnan 2000 db tele gyufásdobozt kapott ajándékba. Mára már annyi gyufája van otthon, hogy élete végéig kitar – véleménye szerint.

A Stefánia Palota készen és a belső szerkezete.

A tiszadobi kastély.

Kiscsáki vadászkastély makettje.

Balatonederics Fekete kastély

A mikosdpusztai kastély makettje 1,5 évig készült, 25.272 db gyufaszázból.

A sárvári Nádasdy-vár készen és alkotás közben.

Elsősorban a romos kastélyok megmentésén fáradozik, azokat deríti fel és fényképek alapján készíti el eredeti régi szép pompájukban. Mindegyik makett mellett ott van az eredeti kastély képe, így az emberek össze tudják hasonlítani, hogy sikerült-e valóságként megépíteni. Ugyanúgy építi fel a kastélyokat, mint ahogy a valóságban is készültek, tehát megvannak a belső falak, a lépcsőház. A tiszadobi kastély elkészítését egy ismerőse ajánlotta neki. A rendelkezésére bocsátott képek alapján azonnal megtetszett neki. A helyszínre utazott és lefotózta az épületet, ami nem volt könnyű, mert éppen akkor volt felújítás

alatt. A kastély nagyon szép helyen van, ezért nagy élményt jelentett számára a fényképezése. A tiszadobi kastélyon 12 torony van a 12 hónapot jelképezve, az 52 szoba az 52 hetet szimbolizálja, a 365 ablakszem pedig az év napjainak felel meg, és a 4 bejárat a négy évszakra utal. Az épület tetején lévő szélforgón a kereszt végén ki van faragva a négy égtáj. A balatonedericsi Fekete kastélyt régóta ismerte, és egy róla készült videó hívta fel rá a figyelmét. A kastélynak nagyon rossz hírneve (gyilkosságok, drogtanya, szellemek) van, ami fokozta a kíváncsiságát. A szebb napokat látott kastély borzasztó állapotban

van, benőtte a növényzet, ajtók, ablakok hiányoznak, beszakadozott a teteje. Szerencsére sikerült találnia egy régi fényképet, ami alapján el tudta készíteni a makettjét. A homlokzaton látható címer és az emeleti szélső ablakok mellett látható 1,5 cm-es szobrok mind nagyon aprólékos munkával készültek. Az elkészítéséhez 12.550 db gyufaszálat használt fel. A kiscsáki vadászkastély az alföldi régió tanyavilágában található, Nagyszénástól 6 km-re. A kastélyra az interneten talált rá, és mivel érdekesnek tartotta, elutazott a helyszínre és lefotózta, aztán a helyiektől is kapott képeket. A kastély elég siralmas

A Turai-kastély alkotásáért a Wollpack makettklub aranyéremmel jutalmazta.

állapotban volt, igazi kihívás volt az elkészítése, amihez 15.585 db gyufaszálat használt fel. Érdeemes volt elkészítenie a makettet, mert azóta a kastély állagmegóvása megtörtént és előzetes bejelentkezéssel látogatható.

A mikosdpusztai kastély makettje 1,5 évig készült, 25.272 db gyufaszáלבól. A Turai-kastélyt egy újságban látta meg Szűcs Pál és akkor határozta el, hogy elkészíti. A helyszínen már látta, hogy nem lesz könnyű feladat, mert nagyon sok hiányzó rész volt az épületen. Talán a főbejárati ajtó oszlopa-inak az elkészítése és az óratorony kupolájának a megépítése volt a legnehezebb. A soktetőtéri beépítés és a pálmaház megépítése is sok-sok időt és türelmet igényelt. Összesen 33.113 db gyufaszálat használt fel és több, mint két évig készült.

Az utolsó alkotása, a sárvári vár nagyon monumentális, 21 hónapig készült, és 72.000 db gyufából, több, mint 3 kg ragasztóanyagból áll. A lap mérete, amelyen áll, sokkal nagyobb, mint egy hagyományos asztal, 112x172 cm. A belső termekben a falakon még festményeket is lehet látni. Egy belmagasság 4 cm, aztán arra jön a földem és a burkolat, utána a következő emelet. A sárvári várat egy egész délelőtt fotózta, hogy tudja, hol vannak a belső ajtók, ha üvegajtó van, akkor elképzeltethető az is, hogy kihagyja az üveg helyét.

Szűcs Pál makettjeit üvegbúra alatt tárolja, mert búra nélkül befeke-
tednének. Az országban Budapest mellett kiállították már több vidéki városban: Székesfehérvár, Pécs, Siklós, Dombóvár, Tatabánya, Sárvár

Szűcs Pál

Szűcs Pál családjával, és egy látogatótól kapott emlék.

stb.. A népszerűség és az érdeklődés jólesik számára, mégis akkor a legboldogabb, amikor elkészül végre egy makettel és teljes szépségében gyönyörködhet „legifjabb gyermekében”. Legfontosabb céljává vált az értéktérítés, amely hozzájárul Magyarország kulturális örökségeinek a megőrzéséhez, hisz az általa elkészített makettek újraélesztik a kastélyok fiatalságát és ezzel újratérítik azt a kulturális értéket, amelyet jelenteniük kell Magyarország számára. ■

Forrás:

Tóth A. Péter: Gyufaszálaból épít palotákat a pécsi nyugdíjas. Sokszínű vidék. 2019. 03. 13.

Fotók: Héjj Botond saját készítésű fotói és Szűcs Pál Facebook-oldalán lévő fotókból.